PROF. DR. BİLGE SEYİDOĞLU İLE SÖYLEŞİ

An Interview with Prof. Dr. Bilge Seyidoğlu

Tuba SALTIK ÖZKAN*

Tuba Saltık Özkan- Atatürk Üniversitesinde yapılan halkbilimi/ halk edebiyatı çalışmaları hakkında ne düşünüyorsunuz?

Bilge Seyidoğlu- Atatürk Üniversitesinde Halk Edebiyatı/HalkBilimi çalışmaları İstanbul Edebiyat Fakültesi profesörlerinden Mehmet Kaplan tarafından başlatılmıştır. Prof. Kaplan Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dekanlığını yaptığı yıllarda ünlü halk hikayecisi Behçet Mahir ile tanışır ve onun hikâyelerini dinler. Büyük bir hazine ile karşı karşıya olduğunu görür. Onu asistanları derleme yapsın diye kadrolu olarak fakülteye alır. Ben Erzurum'a gittiğim 1964 tarihinde halk edebiyatı asistanı Muhan Bali-Mehmet Akalın-Mehmet Kaplan tarafından toplanan ve Behçet Mahir anlatısı olan *Köroğlu Destanı* neşredildi. Daha sora katılan elemanlarla Erzurum ve çevresinin halk ürünleri toplanmaya başladı.

TSÖ- Türkiye'de halkbilimi/halk edebiyatı alanında bugün çalışan akademik kadronun oluşumunda sizinle birlikte Erzurum Atatürk Üniversitesi'nden yetişen ekibin payı büyük. Bu konuda neler söylemek istersiniz?

BS- Bu alanda en büyük pay Mehmet Kapla'a aittir.Erzurum ve çevresinin halk edebiyatı açısından büyük bir hazine olduğunu görerek bu malzemeyi toplamak üzere asistanlar almış,onları yetiştirmeyi üstlenmiştir. Muhan Bali, Bilge Seyidoğlu, Saim Sakaoğlu, Umay Günay, Fikret Türkmen bu alanda yetiştirdiği bilim insanları arasındadır.

TSÖ- Doktora tezinizde neden masal konusuna yöneldiniz ve Erzurum masallarını seçtiniz. Metodunuz ve çalışma sürecinizden bahseder misiniz?

BS- Erzurum ve çevresi düşünülürken akla ilk gelen masallar oldu. Çok zengin bir gelenek vardı. Kadınlar bu konuda çok bilinçliydi. Ben Erzurumlu olduğum için kolaylıkla malzeme toplayabilirdim. Seçimimde bu düşüncelerin rolü büyük oldu.Malzemeyi kolaylıkla topladım ama metot seçimim zor oldu. Hocam "Ben Halk Edebiyatçısı değilim, kendin bulacaksın." deyince aramaya başladım. Bu arada Stith Thompsen'in *Motif İndex of Folk Literature* ile karşılaştım. Diğer eserlerini okuyunca bu metodu uygulamaya karar verdim. Masalları derleme, metodu bulma ve yerleştirme işi on yılımı aldı

* Gazi Üniv. Fen Edebiyat Fakültesi Türk Halkbilimi Bölümü Araştırma Görevlisi. tsaltik@gazi.edu.tr

TSÖ-Doktora tez konunuz masaldı. Sonraki aşamalarda efsane ve mitoloji çalışmalarına ağırlık verdiniz. Bu sıralanış tesadüfi midir, yoksa bu yönelişte bilinçli bir tercih mi etkili oldu?

BS- Konu yine Ezurum'du çevreyi iyi tanıyordum.Efsaneler kutsal sayıldıkları için herkese kolay anlatılmaz. Ben bu işi kolay yapabileceğimi düşündüm. Hocamın da zaten isteği bu yöndeydi.Mitoloji çalışmaya Amerika'da bulunduğum sırada karar verdim. Micea Eliade'nin bütün eserlerini okudum. Joseph Cambell'e hayran oldum.Türkiye'ye dönünce *Mitoloji Üzerine Araştırmalar*'ı çıkardım.

TSÖ- Mitoloji araştırmalarınız devam ediyor mu? Bu konuda yayına hazır yeni çalışmalarınız var mı?

BS- Bu sene kitap yeniden basıldı. İndeks ve yeni ilâveler olacaktı ama sağlık durumum engel oldu. Umarım daha sonra.

TSÖ- Bugün Türkiye'de yapılan mitoloji çalışmaları hakkında ne düşünüyorsunuz, varsa eksikleri nelerdir ve nasıl giderilir?

BS- Özellikle yeni Türk Cumhuriyetlerine giderek malzeme toplanmalıdır. Oralarda büyük bir hazine keşfedilmeyi beklemektedir. Sonra bu hazineyi kendi metotları ile Batı'ya ve dünyaya tanıtmalıyız.

TSÖ- Bugün üniversitelerdeki halkbilimi/halk edebiyatı çalışmaları hakkında ne düşünüyorsunuz?

BS- Çok güzel çalışmalar var.Gençlerimiz özveri ile çalışıyorlar.

TSÖ- Halkbilimi/halk edebiyatı alanında çalışan günümüz araştırmacılarına deneyim ve birikimlerinizden hareketle bir tavsiyeniz var mı?

BS- Çalışmalarında teori ile pratiği birleştirmeyi tavsiye ederim.Yalnız derleme yalnız metot değil ikisi bir arada olmalı

TSÖ- Armağan sayı hazırlama düşüncemizi ve bu söyleşiyi kabul ettiğiniz için Millî Folklar adına teşekkür ederim.